Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier vid Båtbacken Friskola och fritidshemmet Vågen

Beslutad av	Rektor	Beslutsdatum	2026-10-21
Gäller från	2026-10-21	Gäller till	2027-10-21

Syfte och bakgrund

Enligt 6 kap. 6–8 §§ skollagen (2010:800) ska huvudmannen bedriva ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Varje år ska en plan upprättas med de åtgärder som behöver genomföras samt en redovisning av hur föregående års åtgärder har genomförts.

Enligt 3 kap. diskrimineringslagen (2008:567) ska utbildningsanordnaren bedriva ett fortlöpande arbete med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter. Arbetet innebär att undersöka risker för diskriminering, analysera orsaker, genomföra förebyggande åtgärder samt följa upp, utvärdera och dokumentera arbetet. Det ska även finnas riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

Enligt 2 § förordningen (2006:1083) ska eleverna medverka när planen upprättas, följs upp och ses över.

Denna plan beskriver Båtbacken Friskolas förebyggande arbete mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Planen för 2026–2027 bygger på föregående års uppföljningar och analyser samt elevernas och personalens erfarenheter och synpunkter.

Mål och åtgärder läsåret 2026-2027

Elevers delaktighet

Elevernas erfarenheter, synpunkter och behov utgör en viktig del av det förebyggande arbetet. Skolans mål och åtgärder bygger på föregående års uppföljningar tillsammans med eleverna, personalens analyser och de behov som identifierats i verksamheten. Elevernas upplevelser av trygghet, språkbruk och bemötande har bidragit till årets prioriteringar.

Under läsåret ges eleverna fortsatt möjlighet att påverka arbetets innehåll och genomförande. Deras synpunkter samlas in genom samtal, gemensamma reflektioner och utvärderingar och används för att utveckla arbetet.

Mål 1. Ökad trygghet och tidig upptäckt av utsatthet

Alla elever ska ges förutsättningar att känna sig trygga och inkluderade under hela skoldagen. Personal ska tidigt uppmärksamma och agera när elever riskerar att utsättas för kränkande behandling eller trakasserier.

Åtgärder

- Fortsätta arbetet med hög vuxennärvaro på raster samt morgon- och bussvärdar.
- Aktivt uppmärksamma elever som riskerar att hamna utanför gemenskapen och stödja dem att hitta kamrater och sammanhang.
- Utveckla informationsutbytet mellan skola och fritidshem kring elever som riskerar utsatthet.
- Genomföra likabehandlingsdagar och gemensamma aktiviteter i åldersblandade grupper för att stärka relation och gemenskap.
- Ta tillvara elevernas synpunkter vid planering och utvärdering av gemensamma aktiviteter, med särskilt fokus på att öka årskurs 6 delaktighet.

Mål 2. Ett respektfullt språkbruk och minskade trakasserier

Minska förekomsten av kränkande och homofobiska uttryck samt utveckla ett respektfullt språkbruk och förhållningssätt mellan eleverna.

Åtgärder

- Genomföra det gemensamma temat *Våga säga nej,* med fokus på språkbruk, normer, respekt och förmågan att stå emot destruktiva gruppbeteenden.
- På mellanstadiet genomföra planerade samtal i kill- och tjejgrupper med start vecka 45, inledningsvis under fyra veckor.
- På lågstadiet arbeta klassvis med bland annat *Stopp min kropp,* gränssättning och respektfullt språkbruk.

- Ge eleverna möjlighet att diskutera språkbruk, normer och bemötande samt bidra med egna tankar och förslag på hur klimatet mellan eleverna kan förbättras.
- All personal uppmärksammar och bemöter kränkande uttryck och olämpligt språkbruk i undervisning och övrig verksamhet.

Mål 3 Ökad kunskap om hur elever ska agera vid kränkningar, trakasserier och sexuella trakasserier.

Eleverna ska veta hur de kan agera om de själva eller någon annan blir utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier och känna trygghet i att vända sig till en vuxen.

Åtgärder

- Gå igenom skolans plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier tillsammans med eleverna under november månad.
- Inom temat *Våga säga nej* samtala om hur elever kan säga ifrån, söka hjälp och stödja varandra.
- Låta eleverna diskutera olika situationer och föreslå hur de själva och vuxna kan agera för att förhindra kränkningar.
- Återkommande behandla frågorna i undervisningen och vid klassgemensamma samtal.

Mål 4. Utvecklad kartläggning av risker för diskriminering

Skolan ska utveckla sitt kartläggningsarbete så att risker för diskriminering och hinder för lika rättigheter och möjligheter undersöks mer systematiskt utifrån samtliga sju diskrimineringsgrunder.

Åtgärder

- Se över och utveckla befintliga elevutvärderingar och samtalsunderlag så att samtliga diskrimineringsgrunder beaktas.
- Ta tillvara elevernas och personalens erfarenheter vid kartläggning och analys.
- Dokumentera och analysera resultaten som underlag för kommande års mål och åtgärder.

Arbetet med att utveckla kartläggningen av diskrimineringsrisker genomförs under vårterminen 2027 och används som underlag inför nästa års plan.

Fritidshemmet Vågen

Fritidshemmet Vågen omfattas av planens mål och åtgärder. Det förebyggande arbetet är en del av den dagliga verksamheten och fokuserar på trygghet, gemenskap, respektfullt bemötande och alla elevers möjlighet att delta i aktiviteter och socialt samspel.

Personalen arbetar aktivt med att förebygga utanförskap, stödja elevernas samarbete och konflikthantering samt skapa inkluderande aktiviteter. Eleverna ges möjlighet att påverka verksamhetens innehåll och genomförande genom samtal, egna förslag och gemensamma utvärderingar.

Arbetet följs upp genom personalens observationer, samtal med eleverna och gemensamma reflektioner i arbetslaget. Resultaten ingår i skolans samlade uppföljning och analys av arbetet mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

Rutiner vid kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

All personal ska aktivt uppmärksamma och agera vid kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Händelser ska hanteras och dokumenteras enligt verksamhetens fastställda rutiner.

Vid allvarliga eller upprepade kränkningar eller trakasserier, vid sexuella trakasserier samt när en elev upplever sig vara utsatt av någon i personalen ska rektor informeras. Rektor anmäler dessa ärenden vidare till huvudmannen.

Ärenden hanteras enligt verksamhetens särskilda rutin för mottagande, utredning, åtgärder och uppföljning.

Vårdnadshavare som vill anmäla en misstänkt kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier kan i första hand kontakta elevens mentor, men kan vända sig direkt till rektor.

Begrepp och definitioner

Kränkande behandling

Ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Trakasserier

Ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna:

- Kön
- Könsöverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Sexuella trakasserier

Ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

Ansvarsfördelning, uppföljning och analys

Rektor ansvarar för att leda och samordna skolans och fritidshemmet Vågens arbete mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Rektor ansvarar även för att följa upp Vågens arbete och ta del av arbetslagets analyser samt för att årligen sammanställa och analysera resultaten från båda verksamheterna. Den övergripande analysen redovisas till huvudmannen och ligger till grund för kommande års plan med mål och åtgärder.

Försteläraren leder och samordnar skolans planerade arbete under läsåret. I uppdraget ingår att tillsammans med arbetslagen utveckla arbetssätt och aktiviteter, säkerställa elevernas delaktighet samt samla in och sammanställa underlag från arbetslagens uppföljningar och kollegiala analyser.

All personal ansvarar för att genomföra planerade insatser och arbeta utifrån ett gemensamt förhållningssätt. Personalen ska uppmärksamma och agera vid kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier samt bidra till arbetslagens uppföljningar och analyser.

Uppföljning och analys genomförs kontinuerligt i arbetslagen och efter planerade aktiviteter. Både genomförandet av åtgärderna och deras effekter på elevernas trygghet, delaktighet och bemötande följs upp. Elevernas erfarenheter och synpunkter ska ingå i underlaget.

Skolans arbete med *Våga säga nej* följs upp genom elevfrågor före och efter temaarbetet, med gemensam analys i arbetslaget i mitten av december 2026. Elevernas upplevelser av trygghet, gemenskap och bemötande följs även upp vid terminernas slut. Händelser som rör kränkande behandling och trakasserier analyseras månadsvis för att identifiera återkommande mönster och behov av åtgärder.

Försteläraren ansvarar för att ta fram skolans samlade analysunderlag. Rektor sammanställer därefter resultaten och genomför en övergripande analys av skolans arbete. Analysen redovisas till huvudmannen och används vid utvärderingen av årets åtgärder och upprättandet av nästa års plan.

Uppföljning av föregående års planerade åtgärder

De planerade åtgärderna i likabehandlingsarbetet 2025-2026 har genomförts. Arbetet har följts upp tillsammans med eleverna i februari och maj samt av personalen i juni.

Trygghet på raster

Målet var att alla elever skulle känna sig trygga på rasterna. Skolan har arbetat med hög vuxennärvaro, uppstyrda raster samt morgon- och bussvärdar. Utvärderingen visar färre situationer som kräver konfliktlösning och eleverna uppger att insatserna har bidragit till en ökad trygghet.

Språkbruk och respekt

Målet var att eleverna skulle prata med respekt och tänka på hur de uttrycker sig. Svordomar och kränkande uttryck har uppmärksammats direkt under året. Utvärderingen visar färre svordomar av den grövre sorten. Samtidigt har homofobiska uttryck ökat på mellanstadiet.

Att agera när någon blir illa behandlad

Målet var att eleverna skulle hjälpa varandra och säga till när någon blir illa behandlad. Frågor om trygghet och bemötande har behandlats genom bland annat klassråd, trygghetsmöten, stormöten och samtal i elevgrupperna. Utvärderingen visar att eleverna behöver bli säkrare på vad de ska göra och vem de ska vända sig till när de känner sig kränkta eller rädda.

Gemenskap och studiero

Målen var att fler elever skulle hälsa på varandra och skapa en lugnare miljö i klassrummen. Samtal och arbete med förståelse för olikheter bedöms ha bidragit till större samhörighet i klasserna. Arbetsron bedöms som god på lågstadiet och förhållandevis god på mellanstadiet. På mellanstadiet har lärarna gjort löpande anpassningar på lektionstid som har fungerat väl.

Analys inför läsåret 2026–2027

I och med ändringarna i 6 kap. skollagen som trädde i kraft den 1 augusti 2026 omfattar bestämmelserna nu uttryckligen även trakasserier och sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen. Föregående års uppföljning och analys har inte gjorts med en särskild uppdelning mellan kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Dessa områden kommer därför att beaktas i kartläggning, analys och uppföljning under läsåret 2026-2027.

Uppföljningen visar sammantaget en positiv utveckling av tryggheten. Hög vuxennärvaro och tidiga insatser har haft god effekt och arbetet med språkbruk har gett resultat. Samtidigt visar uppföljningen att det finns områden som behöver prioriteras under läsåret.

På mellanstadiet har homofobiska uttryck ökat trots att det grövre språkbruket i övrigt har minskat. Det visar på ett behov av ett mer riktat arbete kring språkbruk, normer och respekt samt att förebygga trakasserier med samband till sexuell läggning.

Det finns också elever som riskerar utsatthet, både på sätt som är tydliga för omgivningen och på sätt som är svårare att upptäcka. Det finns därför behov av att fortsatt arbeta med hög vuxennärvaro och att tidigt uppmärksamma gränsöverskridande beteenden och tecken på utsatthet.

Uppföljningen visar även att eleverna behöver bli säkrare på vad de ska göra och vem de ska vända sig till om de själva eller någon annan blir utsatt eller känner sig rädd. Detta behöver tydliggöras och återkommande behandlas tillsammans med eleverna.

Utveckling av kartläggningsarbetet

Inför nästa års plan ska kartläggningen utvecklas så att risker för diskriminering och hinder för lika rättigheter och möjligheter undersöks mer systematiskt utifrån samtliga diskrimineringsgrunder. Arbetet ska integreras i skolans ordinarie uppföljningar och genomföras med elevernas och personalens medverkan.

Utifrån analysen prioriteras följande områden under läsåret 2026–2027:

- Vuxennärvaro och tidig upptäckt av utsatthet.
- Språkbruk, normer och respekt, med särskilt fokus på homofobiska uttryck och förebyggande av trakasserier.
- Elevernas kunskap om hur de ska agera och vem de ska vända sig till när någon blir utsatt.
- Utvecklad kartläggning av risker för diskriminering och hinder för lika rättigheter och möjligheter.